

KAMIL KARABAN¹

Wizyta na Uniwersytecie Rolniczym Islandii, 10-14 października 2016 r.

W wizycie na Uniwersytecie Rolniczym Islandii (*Agricultural University of Iceland* – AUI) wzięło udział siedmiu pracowników Instytutu Ekologii i Bioetyki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Były to osoby, których zainteresowania naukowe dobrze reprezentują spektrum badań prowadzonych w instytucie. Wizyta miała na celu wymianę informacji na temat badań naukowych i oferty dydaktycznej UKSW i AUI. Wyjazd był finansowany w formie stypendium udzielonego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji w ramach umowy nr. FSS/2016/SV/W/047/U. Budżet na ten wyjazd pochodził ze środków Norwegii i Islandii. Wraz z pracownikami Instytutu Ekologii i Bioetyki w wyjeździe wzięła udział Małgorzata Wojtczak-Wałachowska – zastępca kierownika Centrum Inicjatyw Rozwojowych UKSW.

W organizacji wyjazdu bardzo pomocna okazała się istniejąca od kilku lat współpraca naukowa Krassimiry Ilievy-Makulec (UKSW) i Bjarniego Sigurdssona (AUI). Krassimira Ilieva-Makulec uczestniczyła w badaniach nad sukcesją pierwotną nicieni na wyspie Surtsey, a obecnie wchodzi w skład grupy naukowców analizujących zmiany w funkcjonowaniu układu ekologicznego gleby spowodowane podgrzewaniem jej przez gorące źródła. Jest to projekt finansowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu COST, w którym

---

¹ Wydział Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, ul. Wóycickiego 1/3, 01-938 Warszawa, k.karaban@uksw.edu.pl

Bjarni Sigurdson jest kierownikiem, a Krassimira Ilieva-Makulec jednym z wykonawców.

W plan wizyty wchodziło wiele wystąpień pracowników UKSW a ponadto udział w seminariach i dyskusjach dotyczących oferty naukowej i dydaktycznej obydwu uniwersytetów oraz rozmowy dotyczące możliwości współpracy w obu tych dziedzinach. Każdego dnia pobytu zaplanowane były seminaria dla różnych grup pracowników i studentów AUI. Pierwszego dnia zostaliśmy zaproszeni na kampus w Reykjavíku, gdzie odbyło się spotkanie z władzami Uniwersytetu Rolniczego Islandii oraz jego pracownikami i doktorantami. Jacek Tomczyk, dyrektor Instytutu Ekologii i Bioetyki UKSW, opowiedział o Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Po jego wystąpieniu Audur Magnúsdóttir, dziekan Wydziału Nauk o Środowisku AUI, przedstawiła podstawowe informacje na temat funkcjonowania i głównych kierunków badań AUI. Następnie wygłoszone zostały dwa referaty poświęcone dotychczasowej współpracy UKSW i AUI. Krassimira Ilieva-Makulec mówiła o zmianach w zespołach nicieni, jakie powoduje naturalne podgrzewanie gleby. Natomiast Bjarni Sigurdsson przedstawił rezultaty badań nad sukcesją pierwotną na wulkanicznej wyspie Surtsey. Po tych prezentacjach odbyła się dyskusja na temat możliwych obszarów współpracy pomiędzy naszymi uniwersytetami. W dyskusji wziął udział rektor AUI Björn Thorsteinnsson, który wyraził zainteresowanie sposobem połączenia humanistyki i nauk biologicznych w Instytucie Ekologii i Bioetyki UKSW. Podkreślił, że jest przychylny propozycjom współpracy między naszymi uniwersytetami. Następnego dnia odwiedziliśmy główny kampus AUI znajdujący się w miejscowości Hveragerdi położonej 80 km na północny-wschód od Reykjavíku. Jest to miejsce, gdzie odbywa się większość zajęć dla studentów. Podczas wizyty na tym kampusie po raz kolejny został zaprezentowany Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, a następnie w niewielkich grupach rozpoczęła się kolejna runda rozmów o współpracy. Po spotkaniu zostaliśmy zaproszeni do wysłuchania wybranych wykładów przewidzianych programem studiów na AUI.

Trzeciego dnia naszej wizyty zaplanowane zostały otwarte seminarium w sali konferencyjnej AUI w Reykjavíku. Na seminarium przyszli

pracownicy oraz studenci i doktoranci. Przedstawiciele UKSW wygłosili referaty dotyczące zagadnień, którymi zajmują się w swoich badaniach. Jacek Tomczyk opowiedział o warsztacie naukowym i możliwościach współczesnej antropologii. Na przykładzie swoich badań pokazał, jak przy użyciu współczesnego sprzętu medycznego można analizować cechy populacji ludzkich zamieszkujących Ziemię tysiące lat temu. Ja mówiłem o dominujących organizmach zamieszkujących glebę oraz opisałem metodologię badań prowadzonych w ekologii gleby, w szczególności różne sposoby badań nad fauną glebową. Krassimira Ilieva-Makulec zaprezentowała rezultaty badań nicieni glebowych, które są wykorzystywane jako organizmy wskaźnikowe do oceny stanu gleby i w związku z tym stanowią jedną z kluczowych grup w badaniach gleb. Anna Augustyniuk-Kram opowiadając o dotychczasowych kierunkach badań nad ekologią gleby prowadzonych na UKSW szczególną uwagę poświęciła rezultatom badań długoterminowych eksperymentów terenowych. Agnieszka Klimska poruszyła w swoim wystąpieniu problem zrównoważonego rozwoju. Starając się odpowiedzieć na pytanie, czy zrównoważony rozwój jest możliwy w współczesnym społeczeństwie, pokazała wyraźne zmiany, jakie zaszły w mentalności Polaków w ostatnich latach. Michał Latawiec podsumował informacje na temat ochrony przyrody w Polsce. Wskazał, jakie tereny w Polsce podlegają ochronie i dokonał porównań ochrony przyrody w Polsce i na Islandii. Sesję zamknęła Dominika Dzwonkowska, która mówiąc o etyce cnót środowiskowych, pokazała, jak zmieniło się w ostatnich wiekach podejście społeczeństw do środowiska. Seminarium zakończyło się ogólną dyskusją.

Czwartego dnia nasza grupa została podzielona na dwie części. Ekologów gleby Krassimirę Iliewą-Makulec i Kamila Karaban oraz mikrobiologa Annę Augustyniuk-Kram zaproszono do współpracy naukowej przy projekcie realizowanym przez AUI. Projekt ten realizowany przez Islandczyków od 20 lat dotyczy próby ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz spowolnienia procesów dekompozycji materii organicznej na terenach osuszonych mokradeł. W latach 60. osuszono mokradła, aby utworzyć na nich pastwiska. Po 20 latach

użytkowania tych gruntów podjęta została decyzja, aby część terenu obsadzić drzewami. Dostrzeżono, że na pastwisku następuje szybka utrata materii organicznej, co wiąże się z uwalnianiem do atmosfery dużej ilości dwutlenku węgla. W celu powstrzymania tego procesu na części osuszonych torfowisk posadzono las topoli osiki (*Populus sp.*). Drzewa rosnące na terenie dawnego torfowiska wiążą dwutlenek węgla z atmosfery, co rekompensuje w pewnym stopniu ilość gazów cieplarnianych uwalnianych z osuszonych w tamtym rejonie bagien. Zespół z UKSW został poproszony o określenie zagęszczenia i różnorodności biologicznej mikro- i mezofauny glebowej oraz aktywności mikroorganizmów. W tym celu cały czwarty dzień poświęcony został przez część polskiej delegacji na pobranie prób do analiz. Pozostali uczestnicy polskiej delegacji spotkali się z przedstawicielami różnych jednostek naukowych i badawczych AUI w celu nawiązania kontaktów i znalezienia obszarów współpracy. Ostatniego dnia odbyło się spotkanie podsumowujące nasz tygodniowy pobyt na Islandii. Podjęto decyzje o podpisaniu umowy w ramach programu ERASMUS oraz współpracy we wspólnych projektach badawczych.

Po wypełnieniu planu wizyty pozostało jeszcze kilka godzin na zobaczenie niektórych atrakcji turystycznych Islandii. Pomimo złej pogody, która o tej porze roku nas nie rozpieszczała, udało się nam zobaczyć tereny pokryte zastygłą lawą, gejzery oraz pola siarkowe. W drodze na lotnisko przejechaliśmy również obok słynnego kąpieliska *Blue Lagoon*, gdzie mogliśmy zobaczyć jak Islandczycy wykorzystując wody odpadowe pochodzące z elektrowni geotermalnej zbudowali świetnie prosperujący ośrodek wypoczynkowy oblegany przez turystów z całego świata.

Podsumowując można stwierdzić, że wizyta na Uniwersytecie Rolniczym Islandii była udana. Nawiązaliśmy współpracę oraz została podjęta decyzja o podpisaniu umowy o współpracy. Dowiedzieliśmy się również, na polu jakich obszarów badawczych można współpracować i co uniwersytety mogą sobie wzajemnie zaoferować. Wyjazd był również okazją do integracji pracowników Instytutu Ekologii i Bioetyki, co z pewnością wpłynie na jego lepsze funkcjonowanie.

Lista recenzentów

***Studia Ecologiae et Bioethicae* tomu 14(2016)1-4**

W minieniu Redakcji *Studia Ecologiae et Bioethicae* chcielibyśmy podziękować wszystkim recenzentom tomu 14(2016)1-4:

Anguel S. Stefanov (Bulgarian Academy of Sciences), Janusz Aptacy (Firenze-Italia, Facoltà Teologica dell'Italia Centrale), Elżbieta Buchcic (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach), Zbigniew Bukowski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Jan Cichocki (Uniwersytet Zielonogórski), Danuta Cichy, Pavol Dancák (Prešovskej univerzity v Prešove), Anita Ganowicz-Bączyk (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Wojciech Gis (Instytut Transportu Samochodowego), Joanna Godlewska (Politechnika Białostocka), Ewa Beata Górską (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Violetta Hawro (Muzeum i Instytut Zoologii PAN), Andrzej Janik (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), Stanisław Jaromi (Ruch Ekologiczny św. Franciszka z Asyżu – REFA), Joshtrom Isaac Kureethadam (Università Pontificia Salesiana), Anna Kalinowska (Uniwersytet Warszawski), Jolanta Kamieniecka (Instytutu na rzecz Ekorozwoju), Krzysztof Klimaszewski (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Agnieszka Kłos (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), Marek Kondras (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Stefan Konstańczak (Instytut Filozofii, Uniwersytet Zielonogórski), Dagny Krauze-Gryz (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Andrzej G. Kruszewicz (Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie), Zbigniew Łepko (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Hanna Mańkowska-Pliszka (Uniwersytet Medyczny w Warszawie), Piotr Matyjasiak (Uniwersytet

Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Paweł Mazanka (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Ireneusz Mroczkowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Andrzej Jacek Najda (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Krystyna Najder-Stefaniak (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Jan Henrik Nilsson (Lund University), Robert Oktaba (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Mieczysław Ozorowski (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Maciej Paczuski (Politechnika Warszawska), Zlatica Plašienková (Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave), Elżbieta Popowska-Nowak (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Dorota Probuca (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), Antoni Skowroński (Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Ełckiej), Krzysztof Smykowski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Kazimierz Szałata (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Wojciech Szeligiewicz (Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie), Wojciech Trempała (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Jacek Twardowski (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu), Zbigniew Wróblewski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Kazimierz Jacek Zabłocki (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), Mariola Zagor (Warszawski Uniwersytet Medyczny)